

## Становище

По докторска дисертация на тема:  
„Нискоинтензивна лазертерапия в лечението на акне и розацея“,  
От д-р Катрин Константинова Крахтова-Настева

**Кратки биографични данни:** д-р Катрин Крахтова е завършила медицина в МУ София през 1995 година и „Здравен мениджмънт“ през 2007 г. в МУ Варна. Придобива клинична специалност по дерматовенерология през 2006 г. Професионалното развитие на д-р Крахтова е изцяло в областта на дерматовенерологията, като последователно работи в различни медицински центрове, както и през периода 2005-2017 г. работи към ЦПО по козметика като преподавател. Владее английски, немски и руски. Придобитата специалност, допълнително придобитата магистратура по „Здравен мениджмънт“ и над 20 годишния професионален опит по дерматовенерология оформят впечатлението за един изграден специалист, който добре познава обектите на изследване в докторския труд, а именно акне и розацея, както и съвременните методи за тяхното лечение. В допълнение работата като преподавател е свидетелство, че д-р Крахтова се развива не само като клиничен специалист, но и желае да предаде наученото през годините на други специалисти.

**По процедурата.** Д-р Крахтова е зачислена като докторант на самостоятелна подготовка в МУ Варна на 11.11. 2016 г. със Заповед на Ректора на МУ Варна № Р-109-379. Отчислена е с право на защита след обсъждане на работата на катедрен съвет на 16.10.2016 г. Запознах се с протокола от вътрешна защита, в който са отразени само технически забележки, поради което считам, че специалистите са оценили професионалните качества на докторската работа положително.

**Обем и структура на докторската дисертация.** Докторската дисертация е в обем от 122 страници и съдържа впечатляващите 354 литературни източници, от които повечето от чуждестранната научна литература. Структурата отговаря на общоприетия стандарт от литературен обзор, цел, задачи, материали и методи, резултати, обсъждане и изводи.

**Литературен обзор.** Литературният обзор разглежда възможностите на лазерната терапия, приложението и в дерматологията и приложението на нискоефективната лазерна терапия в дерматологията. Предимствата на тази технология са определение от възможността енергията на лазера да се насочва към точното място, с точно определен интензитет и дължина на вълната, с цел постигане на максимално терапевтично въздействие при минимално повлияване на околните тъкани. Неинвазивното естество на метода и липсата на странични ефекти са в основата на широкото приложение на нискоинтензивната лазерна терапия в дерматологията. Прави впечатление доброто познаване от докторантката на видовете лазери и принципа на тяхното действие, което показва задълбочено вникване в проблема.

От литературния обзор и приложената библиографска справка става ясно, че в България няма докторски дисертации посветени на проблема, което определя и актуалността на тази дисертация. Към обзора имам една забележка, че този факт би трябвало да бъде осветлен и по този начин да се определи иновативното място на докторската дисертация.

**Цел, задачи, материали и методи.** Цел на дисертационния труд е да се проучи терапевтичният ефект на ниско интензивната лазерна терапия при пациенти с акне и розацея и да се изготвят методични указания за приложението и при тези заболявания. Задачите на дисертационния труд са насочени към оценка на клиничното приложение на лазер терапията, оценка на нейната безопасност, място като допълващо средство при различни конвенционални методи на лечение, предимства на нискоинтензивната лазер терапия, създаване на терапевтичен алгоритъм за нискоинтензивната лазер терапия на акне и розацея и сравнителен анали за нискоинтензивната терапия със стандартно лечение. Целта и задачите са точно формулирани и според мен доста амбициозни, но трябва да подчертая, че е положен значителен труд за решаване на поставените задачи. Това е видно от голямата извадка от проследени пациенти 164, подразделени в четири терапевтични групи (ТГ), две групи пациенти с акне (терапевтична група I, пациенти с акне, лекувани с лазер и антибиотик – 60 човека и терапевтична група II – пациенти с акне лекувани само с лазер – 34 човека). Пациентите в терапевтична група I са лекувани с локален антибиотик DalacinT два пъти дневно. Подборът на пациентите, критериите за включване, терапевтичния подход, апаратура и статистическите методи са така детайлно описани, че не остава съмнение за авторския принос на докторантката, както и за задълбоченото им познаване.

**Резултати.** Резултатите са представени сравнително за двете групи лекувани – с акне и с розацея, въпреки че те не се конкурират, но това вероятно произтича от стегнатия стил на работа на докторантката. Като измерител на терапевтичния резултат е избран броя на пациентите с подобрение, което при лечението на акне е над 80% и брой на лезиите, които спадат от 44 до едва 6 в края на лечението, като не са установени разлики според пола и възрастта на пациентите. Това потвърждава важноста на изследване на метода на лазер терапия и препоръките му за разширяване на приложението в козметичната дерматология. При розацея резултатите са още по-добри – 100% от пациентите са с подобрение, като при 70% от случаите оплакванията от парене и сърбеж намаляват, а при 6 пациента (30%) няма такава симптоматика. Статистическият анализ показва, че ефективността на лечението на розацея с лазер и антибиотик при пациенти е статистически значимо по-висока, като разликата на седмата сесия от започване на лечението е изцяло в полза на лазерната терапия. При лечение на акне статистически значимо подобрение се наблюдава на четвърта и шеста седмица на лечението. Статистическият анализ потвърждава, че полът няма значение за терапевтичния ефект при лечение на акне, но е важен показател при лечение на розацея.

Безопасността на методиката се потвърждава от проследяването на нежеланите ефекти, които се свеждат до изтръпване, сухота, дискомфорт, парене, опъване, сърбеж и зачервяване, ограничени до максимум 12-13 души и по-често срещани при лечението на акне.

Проучванията показват, че нискоинтензивното лазерно лечение на акне изравнява релефа на кожата за няколко седмици, премахва съдовете симптоми и може да се използва при всяка възраст.

В раздела обсъждане е разработена и методика за правилният терапевтичен подход по отношение на розацеята, който изисква преди започване на терапията да се идентифицират факторите, които я провокират, за да бъдат избегнати до голяма степен. Тези фактори често са уникални за всеки отделен пациент. Телангиектазиите и ринофимата при много от пациентите изключително затрудняват лечението. Лечението на розацеята е в пряка зависимост от формите и клиничната картина на заболяването. Локалната медикаментозна терапия при необходимост се съчетава с перорални

средства. Вече много проучвания препоръчват и съдовата терапия с лазер особено при телеангиектазиите, персистиращата еритема и упоритите случаи неподдаващи се на медикаментозна терапия. Лазер терапията със специфична дължина на вълната е насочена към малките видими кръвоносни съдове.

Резултатите от направените проучвания потвърждават ефективността и безопасността на нискоинтензивното лазерно лечение при лечение на акне и розацея. Като приноси на тази работа мога да посочя следните. Това е първото известно ми проучване, проведено в реална терапевтична среда на лечение на акне и розацея с ниско интензивно лазерно лечение. Проучването освен, че представя терапевтичните резултати, предлага и една задълбочена статистическа обработка на събраните данни, която потвърждава клиничните наблюдения за ефикасността и безопасността на метода. Като друг принос мога да посоча и разработените терапевтични препоръки за прилагане на метода при лечение на розацея. При акне терапевтичният ефект е неоспорим и не са необходими подробни терапевтични препоръки.

**Изводи.** В края на работата има кратко заключение, което най-точно изтъква предимствата на работата, а именно значимата бройка наблюдавани пациенти, обнадеждаващите терапевтични резултати, както и предложението за приложение на метода при други дерматологични заболявания. Изводите са кратко резюме на връзката между задачите, резултатите и дискусиата.

Приемам приносите, които авторката е формулирала, които не се различават с вече посочените по-горе.

**Публикации.** Към работата са приложени 4 публикации в българска научна периодика, едната от които се издава на английски език.

**Заклучение.** В предвид оригиналността на разработката, съответствието с изискванията за докторски труд и критериите на Правилника на МУ Варна за присъждане на научно-образователната степен „доктор“ считам, че докторската дисертация на работата на д-р Катрин Крахтова Настева удовлетворява посочените изисквания. Във връзка с това давам положителна оценка за придобиване на научно-образователната степен „доктор“ в научна област „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.1. Медицина и докторска програма „Дерматовенерология“.

17.11.2017

Изготвил:



Проф. Генка Петрова, дфн